

**Azərbaycan Respublikası
Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin
Heydər Əliyev adına
Akademiyası**

**Ulu Öndər Heydər Əliyevin
anadan olmasının 98-ci ildönümünə
həsr olunmuş
“Heydər Əliyev və Azərbaycanın
inkişaf strategiyası”
adlı respublika elmi-praktiki konfransının
TESİZLƏRİ**

07 may 2021-ci il

Bakı - 2021

Məsləhətçi və ön sözün müəllifi: Akademiyanın rəisi
general-mayor Allahverən İsmayılov

Elmi redaktor: Akademiya rəisinin I müavini
polkovnik-leytenant Elşad Nəsirov

Təşkilat komitəsi:

Komitə sədri: general-mayor Allahverən İsmayılov

Komitə sədrinin müavinləri:
polkovnik-leytenant Elşad Nəsirov

general-mayor Fəxrəddin Təhməzov

Komitə üzvləri: polkovnik Elçin Əliyev

p.ü.f.d., polkovnik Fərid Baxşəliyev

polkovnik İlkin Əhmədov

p.ü.f.d., mayor Rəna İsmayılova

Redaksiya heyəti:

polkovnik-leytenant Fuad Salayev

polkovnik Ziyafət Əmirov

polkovnik Azər İsmayılov

mayor Yeganə Ağayeva

mayor Müşfiq Ramazanov

polkovnik-leytenant Elçin Cəfərov

baş-leytenant Nazlı Abbasova

Akif Orucəliyev

Kamina Məmmədova

Əşrəf Dadaşov

Redaktor: leytenant Aruz Məmmədli

Kompüter dizaynı və tərtibatçılar:
kapitan Vəfa Camalova

I BÖLMƏ HÜQUQ ELMLƏRİ

AMEA-nın
Hüquq və İnsan Haqları İnstitutu
h.ü.f.d. İlham Əliyev
e-mail: ilham-aliyev0@mail.ru

ВЗАИМОДОПОЛНЕНИЕ НОРМ ПРАВА И МОРАЛИ

Состояние нашего общества требует последовательного соблюдения всех социальных норм, и особенно таких, как правовые, нравственные, политические. Ибо именно отступление от них, т.е. от веками выработанных основ бытия, явилось в конечном счете одной из причин возникших трудностей.

В научных и практических целях очень важно выявить как тесную взаимосвязь всех видов социальных норм, так и их специфику. Особенно это касается права и морали, представляющих для юридической науки приоритетный интерес. «Исторически право возникает как бы для компенсации «недостаточности» морали, которая обнаруживается с возникновением частной собственности и политической власти» (1, 86). В последующем нормы права и морали тесно переплелись, взаимодействуя с другими средствами социальной регуляции.

Мораль – важнейший социальный институт, одна из форм общественного сознания. Она представляет собой известную совокупность исторически складывающихся и развивающихся жизненных принципов, взглядов, оценок, убеждений и основанных на них норм поведения, определяющих и регулирующих отношения людей друг к другу, обществу, государству, семье, коллективу, окружающей действительности. Но главное в морали – это представления о добре и зле.

Из тесной взаимосвязи права и морали вытекает так же тесное их социальное и функциональное

взаимодействие. Они поддерживают друг друга в упорядочении общественных отношений, позитивном влиянии на личность, формировании у граждан должной юридической и нравственной культуры, правосознания. Их требования во многом совпадают: действия субъектов, поощряемые правом, поощряются и моралью. В оценке таких деяний как правонарушение и особенно право и мораль едины. .

Любое противоправное поведение, как правило, является также противонравственным. Право предписывает соблюдать законы, того же добивается и мораль. Во многих статьях (12, 15, 17, 34 и др.) ныне действующей Конституции АР, других важнейших актах оценки права и морали сливаются (2). Это и не удивительно – ведь право, как уже говорилось, основывается на морали. Оно не может быть безнравственным. И не случайно, что право нередко представляют в виде юридически оформленной нравственности, ее норм и принципов. В современном Азербайджане взаимодополнение норм права и морали идет в направлении теории и практики развития юриспруденции, морали и этики. В связи с этим, привлекает внимание мнение ученого И.Р. Мамедзаде об исследованиях по взаимному дополнению права и морали, путях влияния на правовое и нравственное сознание граждан: «...предмет исследования представляет большой интерес для ученых из Азербайджана и зарубежных стран... Мы основываемся на том, что вопрос о правах человека, прежде всего, относится к области связи и взаимодействия закона, индивидуального сознания и морали, и они должны быть рассмотрены не только юристами, но и философами, социологами и этиками...» (3, 3).

Правовые нормы служат и должны служить проводниками морали, закреплять и защищать нравствен-

ные устои общества. И эффективность права во многом зависит от того, насколько полно, адекватно оно выражает эти требования. Сила законов «стократно» увеличивается, если они опираются не только на власть (особый аппарат), но и на мораль. В свою очередь, действие морали, как и других социальных норм, в немалой степени зависит от четко функционирующей юридической системы.

Список использованных источников

1. Лукашева Е.А. *Право, мораль, личность*. М.: Наука, 1986. С. 262
2. *Конституция Азербайджанской Республики от 12 ноября 1995 года*. Баку: Ганун, 2018
3. Мамедзаде И.Р. *Мораль и право: об интересе и смысле связей* / И.Р. Мамедзаде // *Актуальные проблемы строительства правового государства в Азербайджане: материалы II Международной конференции. 23–24 октября 2014 года*. Баку: Текнур, 2014. С. 14–19.

Mündəricat:

Ön söz.....	6
I. Hüquq elmləri bölməsi	
Professor Əmir Əliyev, Aytac Qibləliyeva Bakı Dövlət Universiteti <i>“İfade azadlığının təmin edilməsi ilə şəxsi həyata hörmət hüququnun qarşılıqlı nisbəti”.....</i>	12
Elşad Nəsirov DTX-nin Heydər Əliyev adına Akademiyası <i>“Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin buraxılmasının Konstitusiyaya əsasları: dəqiqləşdirilməsi zəruri olan bir sıra məqamlar”.....</i>	16
H.e.d., professor Mayis Əliyev Bakı Dövlət Universiteti <i>“Heydər Əliyevin sosial dövlət konsepsiyasının müasir dövrdə reallaşdırılması istiqamətləri”.....</i>	23
H.e.d., dosent Əbülfəz Hüseynov DTX-nin Heydər Əliyev adına Akademiyası <i>“Sosial dövlət konsepsiyası haqqında”.....</i>	27
H.e.d. Zaur Məmmədov AMEA-nın Elm tarixi İnstitutu <i>“Hüququn dərk edilməsi səviyyəsi”.....</i>	32
H.ü.f.d. Aytəkin İbrahimova Bakı Dövlət Universiteti <i>“İnformasiya təhlükəsizliyində standartlar və onların əhəmiyyəti”.....</i>	35
H.ü.f.d., dosent Nəsim Şükürov Bakı Dövlət Universiteti <i>“Konstitusiyaya Məhkəməyə Milli Məclisin deputatlarının seçkilərinin nəticələrinin yoxlanılması və təsdiq edilməsi haqqında məsələyə baxılması”.....</i>	38
H.ü.f.d. Emin Dadaşov Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Hüquq və İnsan Haqları İnstitutu <i>“Daşınmaz əmlakın obyektinə olan yaşayış və qeyriyaşayış sahələrinin bir-birinə çevrilməsinin şərtləri”.....</i>	42

H.ü.f.d. Zaur Əliyev Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası <i>“Azərbaycana qarşı törədilmiş cinayətlər:</i> <i>beynəlxalq hüquqi təhlil”</i>	45
H.ü.f.d. Gülnaz Rzayeva Bakı Dövlət Universiteti <i>“Robot, yoxsa insan: süni intellekt sistemlərinin insan</i> <i>hüquqlarına təsir istiqamətləri”</i>	48
Şahin Xələfov Silahlı Qüvvələrin Hərbi Akademiyası <i>“Korrupsiya – mübarizə, müalicə, yoxsa tərbiyə?”</i>	52
H.ü.f.d. İlham Əliyev AMEA-nın Hüquq və İnsan Haqları İnstitutu <i>“Взаимодополнение норм права и морали”</i>	56
H.ü.f.d., dosent Əlövsət Allahverdiyev Bakı Dövlət Universiteti <i>“Müharibə cinayətləri və vəzifəli</i> <i>şəxslərin toxunulmazlığı”</i>	59
H.ü.f.d. Fuad Məhərrəmov Bakı Dövlət Universiteti <i>“Bələdiyyələr yerli özünüidarəetmənin</i> <i>əsas forması kimi”</i>	62
H.ü.f.d. Elvin Balacənov Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin Heydər Əliyev adına Akademiyası <i>“Kriptovalyutalar və cinayətkarlığa</i> <i>qarşı mübarizə”</i>	66
H.ü.f.d. Ramiz Qasımcadə Azərbaycan Milli Aviasiya Akademiyası <i>“Rusiya Federasiyasının qanunvericiliyində</i> <i>hüquqi şəxslərdən tutulan mənfəət vergisi”</i>	71
H.ü.f.d. Elnur Hübətov DTX-nin Heydər Əliyev adına Akademiyası <i>“Virtual məkanda tənzimləmənin</i> <i>mümkün modelləri”</i>	74
H.ü.f.d. Təranə Əliyeva Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti <i>“Beynəlxalq təcrübə əsasında sosial</i> <i>xidmətin formalarının inkişafı perspektivləri”</i>	77

Atamalı Şahbazov Silahlı Qüvvələrin Hərbi Akademiyası <i>“Cümhuriyyət ordusunda qanunvericilik, hüquq və səlahiyyət məsələləri”</i>	80
Humay İsmayılova Azərbaycan Milli Aviasiya Akademiyası <i>“Azərbaycan Respublikasının cinayət qanunvericiliyi tarixində xuliqanlıq cinayəti”</i>	83
Qəzvinova Elmira Bakı Dövlət Universiteti <i>“Подходы к определению понятия правотворчества”</i>	87
Yeganə Ağayeva DTX-nin Heydər Əliyev adına Akademiyası <i>“Valideyn himayəsindən məhrum olan uşaqların yaşayış formaları anlayışı haqqında”</i>	90
Əfqan Qasımzadə Daxili İşlər Nazirliyinin Polis Akademiyası <i>“Azərbaycanda hüquqi və demokratik dövlət quruculuğu”</i>	95
Günay Camalova Bakı Dövlət Universiteti <i>“К вопросу модели прокуратуры в Азербайджанской Республике и в Российской Федерации”</i>	98
Ramiz Zeynalli DİN-in Daxili Qoşunlarının Ali Hərbi Məktəbi <i>“Azərbaycan Respublikasının cinayət qanunvericiliyində kibertəhlükəsizlik və kibercinayətlərlə bağlı məsələlər”</i>	101
Zaur Quliyev Azərbaycan Milli Aviasiya Akademiyası <i>“Özünü öldürmə həddinə çatdırma cinayətinin obyektini”</i>	105
Qəndab Fərəcova AMEA-nın Hüquq və İnsan Haqları İnstitutu <i>“Mülkiyyət hüququnun məzmunu”</i>	108
Günay Hacıyeva Bakı Dövlət Universiteti <i>“Azadlıqdan məhrum etmə yerlərində cəza çəkən qadınlara COVID-19-un təsiri haqqında”</i>	111

Vüsalə Əzizli	
Bakı Dövlət Universiteti	
<i>“İnsan hüquqları fəvqəladə vəziyyət şəraitində”</i>	114
Aydan Məmmədova	
Bakı Dövlət Universiteti	
<i>“Heydər Əliyev - Azərbaycanada konstitusiya quruluşunun memarı”</i>	118
Soltan Əhmədzadə	
Azərbaycan Milli Aviasiya Akademiyası	
<i>“Azərbaycan Respublikasında dəniz nəqliyyatının hüquqi inkişafı”</i>	121
Xəyal İskəndərov	
Silahlı Qüvvələrin Hərbi Akademiyası	
<i>“Hibrid təhdidlərə qarşı çəkirdmə strategiyası: mahiyyəti və kateqoriyaları”</i>	124
Nazlı Abbasova	
DTX-nin Heydər Əliyev adına Akademiyası	
<i>“Uğurlu ordu quruculuğu strategiyasının banisi – Ümummilli Lider Heydər Əliyev”</i>	127
İradə Nəbiyeva	
Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	
<i>“Əmək və sosial münasibətlərin nizamlanmasının müasir mexanizmləri”</i>	131
Polad Mehdiyev	
Bakı Dövlət Universiteti	
<i>“Fransada vəkillik fəaliyyəti”</i>	135
Aytac Şəmistanlı	
Bakı Dövlət Universiteti	
<i>“Publik hüquqi şəxslərin yaradılması mexanizmi”</i>	138
Ülvi Əliyev	
Bakı Dövlət Universiteti	
<i>“Sağlamlıq imkanları məhdud uşaqlara göstərilən sosial xidmətin sosial-hüquqi əsasları”</i>	141
Pərvanə Rzayeva	
Bakı Dövlət Universiteti	
<i>“Dövlətlə şəxsiyyət arasındakı əlaqənin hüquqi əsasları”</i> ...	144
Turan Xələfov	
Bakı Dövlət Universiteti	
<i>“İnzibati məhkəmə icraatında müraciət hüququ”</i>	148

Röyal Məhərrəmov İstanbul Ticarət Universiteti <i>“Cinayət qanunvericiliyinin anlayışlarının müəyyən edilməsində zərurət”</i>	151
Zamiq Allahverdiyev Bakı Dövlət Universiteti <i>“Cenevrə Prinsiplər Bəyannaməsinin milli hüquq normalarında təsbiti”</i>	154
Bəhrüz Qədirlı Bakı Dövlət Universiteti <i>“Təhsil hüququnun dövlət təminatının anlayışı və məqsədi”</i>	157
Günəl Əhmədova Bakı Dövlət Universiteti <i>“Yerli özünüidarəetmənin nəzəri əsasları”</i>	161
Hüseyn İrzayev Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası <i>“Öhdəliyin icrası müddəti ilə bağlı mülki qanunvericilik normalarının təkmilləşdirilməsi”</i>	165
Nicat Cəfərov Bakı Dövlət Universiteti <i>“Azərbaycan Respublikasında vicdan azadlığı hüququnun konstitusiyə təminatı”</i>	168
Aysel Hüseynova Bakı Dövlət Universiteti <i>“Rəqəmsal əsrdə gender bərabərsizliyinin qarşısının alınması və qadın hüquqları”</i>	171
Əziz Kərimov DTX-nin Heydər Əliyev adına Akademiyası <i>“Süni intellekt və insan hüquqları”</i>	175
Rəsul Kərimov DTX-nin Heydər Əliyev adına Akademiyası <i>“Uşaq hüquqlarının qorunması istiqamətində Azərbaycan Respublikasının fəaliyyəti”</i>	178
Fəridə Mövsümova Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası <i>“Azərbaycan Respublikasında mediasiya institutu”</i>	180

II. İctimai-siyasi elmlər bölməsi

Dosent Heydər Piriyeu, Rəşad Tahirov, Xəyal İskəndərov Silahlı Qüvvələrin Hərbi Akademiyası <i>“Zabit kadrlarının formalaşdırılmasında</i> <i>peşəkar hərbi təhsilin rolu”</i>	184
Prof. Arif Şəkərəliyev Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti <i>“Heydər Əliyev Azərbaycanın müstəqillik</i> <i>epoxasını hazırlayan və dövlət suverenliyinin</i> <i>əsaslarının yaradıcısıdır”</i>	187
T.e.d., prof. Nurulla Əliyev Silahlı Qüvvələrin Hərbi Akademiyası <i>“Dövlətin müdafiəsində və onun təhlükəsizliyinin</i> <i>təmin edilməsində Heydər Əliyevin rolu”</i>	191
Azər Əliyev, Xəyal İskəndərov Silahlı Qüvvələrin Hərbi Akademiyası <i>“İkinci Qarabağ müharibəsi dünya hərbi tarixində”</i>	194
İ.e.d., prof. Niyazi Həsənov, Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti, Kamal Əhmədov Mingəçevir Turizm Kolleci <i>“Bazarda investisiya strategiyalarının</i> <i>nəzəri-metodoloji aspektlərinin təhlili”</i>	197
Fil.e.d. Mərziyyə Nəcəfova AMEA <i>“Müasir Azərbaycan poeziyasında</i> <i>Ali Baş Komandan obrazı”</i>	200
Fil.e.d. Tünzalə Baxşiyeva AMEA-nın Nəsimi adına Dilçilik İnstitutu <i>“İşğaldan azad olunmuş ərazilərdə toponimlərin tərkibində</i> <i>işlənən qədim türk sözləri”</i>	203
F.ü.f.d. Əntiqə Qəhrəmanova Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti <i>“Nizami Gəncəvinin “İskəndərnamə”</i> <i>əsərində ideal hökmdar obrazı”</i>	207
Fil.e.n., dosent Kamina Həvilqızı DTX-nin Heydər Əliyev adına Akademiyası <i>“Ata vəsiyyətinə sadıq oğul”</i>	210

Fil.ü.f.d., dosent Fatma Məcidova AMEA-nın Z.M.Bünyadov adına Şərqsünaslıq İnstitutu <i>“Azərbaycanda Qərb-Şərq mədəniyyətlərinin qarşılıqlı ədəbi əlaqələrinin ilk qadın tədqiqatçısı”...</i>	213
Ped.ü.f.d., dosent Sevda İmanova Azərbaycan Dillər Universiteti <i>“Ali məktəblərdə ingilis dilinin tədrisi zamanı tələbələrdə milli kimliyin qorunub saxlanması və mədəniyyətlərarası səriştənin formalaşdırılması”.....</i>	216
İq.ü.f.d., dosent Müşfiq Ramazanov DTX-nin Heydər Əliyev adına Akademiyası <i>“Müstəqillik illərində iqtisadi islahatların prioritet istiqamətləri”.....</i>	219
F.ü.f.d., dosent Mütəllib Rəhimov AMEA-nın Fəlsəfə və Sosiologiya İnstitutu <i>“Kiçikyaşlı uşaqların sosiallaşması”.....</i>	224
Ped.ü.f.d. Fərid Baxşəliyev DTX-nin Heydər Əliyev adına Akademiyası <i>“Heydər Əliyev milli təhsil strategiyasının yaradıcısıdır”.....</i>	227
Ped.ü.f.d. Rəna İsmayılova DTX-nin Heydər Əliyev adına Akademiyası <i>“İngilis dilində tələffüz vərdişlərinin aşılması zamanı meydana çıxan bəzi problem və çətinliklər”...</i>	232
T.ü.f.d. Fəxriyyə Həvilova Bakı Dövlət Universiteti <i>“Antropologiya integrativ elm kimi”.....</i>	235
F.r.e.n. Elçin Cəfərov, Cavid Kərimov DTX-nin Heydər Əliyev adına Akademiyası <i>“Şəxsin xarakterinin psixodiagnostik öyrənilməsində Qrafologiya elmi eksperimental tədqiqat sahəsi kimi”.</i>	238
S.e.ü.f.d. Günel Məlikli Silahlı Qüvvələrin Hərbi Akademiyası <i>“Dövlət təhlükəsizliyinin təmin edilməsində Heydər Əliyev fenomeni”.....</i>	241
F.ü.f.d, dosent Fazil Rüstəmov Azərbaycan Dillər Universiteti <i>“II Qarabağ müharibəsində və ondan sonrakı dövrdə hökumət və xalq birliyi”.....</i>	244

S.e.ü.f.d. Nəriman Həsənov DTX-nin Heydər Əliyev adına Akademiyası <i>“Geosiyasi reallıqlar və Azərbaycan xüsusi xidmət orqanları”</i>	247
S.e.ü.f.d. Könül Şıxıyeva DTX-nin Heydər Əliyev adına Akademiyası <i>“Siyasi elmin inkişaf dinamikası və müasir tendensiyalar”</i>	251
İq.ü.f.d. Pərviz Rüstəmov Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti <i>“Ümummilli Lider Heydər Əliyev və Azərbaycanın milli-mənəvi dəyərlərinin inkişaf strategiyasının iqtisadi əsasları”</i>	255
Fil.ü.f.d. Nəsimə Abbasova DTX-nin Heydər Əliyev adına Akademiyası <i>“Rus dilinin Azərbaycan dilinə müsbət və mənfi təsiri problemi”</i>	259
Dosent Əşrəf Dadaşov DTX-nin Heydər Əliyev adına Akademiyası <i>“İngilis dilinin tədrisi prosesində qeyri-normativ leksikanın əhəmiyyətinə dair”</i>	262
Dosent Güləhməd Məlikov, dosent Zəminə Səmədova Azərbaycan Dillər Universiteti <i>“Mürəkkəb adlardan ibarət lüğətin yaradılmasının ümumiləşmiş alqoritmi”</i>	265
Dosent Məmməd Məmmədov Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti <i>“Azərbaycanın inkişaf strategiyasında innovasiyalı ali təhsilin bəzi aspektləri”</i>	268
Asif Aslanlı, Zakir Həsənəliyev Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbi <i>“Azərbaycanın iqtisadi-siyasi və hərbi inkişafında yeni prioritetlər”</i>	271
Bəxtiyar Quliyev Silahlı Qüvvələrin Hərbi Akademiyası <i>“Hərbi təminat obyektlərinin yaradılması zamanı nəzərə alınan əsas meyarlar”</i>	274

Hicran Mahmudova Bakı Dövlət Universiteti <i>“Arxeoloji irsimiz - Qarabağ zəfərinin işığında”.....</i>	279
Könül Fərəcbəyli Azərbaycan Dillər Universiteti <i>“Onlayn təhsil zamanı tələbələrdə eşidib-anlama bacarığının formalaşdırılması yolları”.....</i>	282
Ülvi Sadıq-zadə Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Akademiyası <i>“Axtarış xilasetmə işlərində fəvqəladə halların nəticələrinin aradan qaldırılması üzrə vəzifələrin xüsusiyyətləri”.....</i>	285
Emil Cavadov DTX-nin Heydər Əliyev adına Akademiyası <i>“Neft strategiyasında Heydər Əliyev nümunəsi”.....</i>	288
Mehman Həsənov DTX-nin Heydər Əliyev adına Akademiyası <i>“Müasir dövrdə Azərbaycan Respublikasında dövlət-din münasibətlərinin başlıca inkişaf istiqamətləri”....</i>	292
Kamil Şahbazov Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti <i>“Rəqəmsal iqtisadiyyata keçid dövründə idarəetmə sisteminin transformasiyası”.....</i>	295
Lamiyə Xanlarova DTX-nin Heydər Əliyev adına Akademiyası <i>“Fars dilində tamamlıq”.....</i>	298
Mirsamir Seyidov Silahlı Qüvvələrin Hərbi Akademiyası <i>“Müasir müharibələrdə mənəvi-psixoloji meyarın yeri və rolu”.....</i>	301
Musa Hacıyev Azərbaycan Milli Aviasiya Akademiyası <i>“Beynəlxalq aviadaşımaların təşkili mexanizmləri”.....</i>	306
Nail Dadaşov DİN-in Daxili Qoşunlarının Ali Hərbi Məktəbi <i>“Heydər Əliyev və Azərbaycanın inkişaf strategiyası”.....</i>	310
Turan Məmmədzadə Azərbaycan Dillər Universiteti <i>“Alman dilinin tədrisində autentik mətnlərdən istifadə və yaranan çətinliklər”.....</i>	313

Vüqar Səmədov Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbi “Malazgird savaşı”.....	317
Vüqar Məmmədov Silahlı Qüvvələrin Hərbi Akademiyası, Azad Bayramov AMEA-nın İdarəetmə Sistemləri İnstitutu “Hərbi kəşfiyyat məlumatının emalı üçün “HƏQIQƏT” proqram təminatı”.....	323
Vahidə Həsənova DTX-nin Heydər Əliyev adına Akademiyası “Heydər Əliyev – Naxçıvan Muxtar Respublikasında mədəni quruculuq (1970-1980-ci illər)”.....	326
Aytəkin Hidayətzadə Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti “Məktəbli çantalarının əsas istehlak xassələri və materialına verilən kimyəvi təhlükəsizlik tələbləri”.....	329
Elmar Ağayev Azərbaycan Dillər Universiteti “Qarabağın tarixi abidələri”.....	332
Sədaqət Nuriyeva Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbi “Müzəffər Ordumuz və Zəfər tariximiz”.....	336
Telman Şahbazov Silahlı Qüvvələrin Hərbi Akademiyası “Pedaqoji təsirin günün nizam qaydaları çərçivəsində reallaşması”.....	339
Gülbəniz Nəcəfova Azərbaycan Dillər Universiteti “Об особенностях дистанционного обучения студентов немецкому языку как иностранному”.....	343
Leyla Əhmədova Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti “Источники финансирования малого и среднего бизнеса, занятого в аграрной сфере”.....	347
Elsevər Məmmədov DTX-nin Heydər Əliyev adına Akademiyası “Ulu Öndər fenomeni və xilaskarlıq missiyası”.....	351

Sabina Əliyeva DTX-nin Heydər Əliyev adına Akademiyası <i>“Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti dövründə dövlətin sosial siyasətinin əsas istiqamətləri”</i>	355
Aytək Babayeva Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası <i>“Davamlı inkişaf konsepsiyası və Azərbaycan Respublikası”</i>	359
Zəfər Nəcəfov Silahlı Qüvvələrin Hərbi Akademiyası <i>“İkinci Qarabağ müharibəsi beşinci nəsil müharibədir”</i>	362
Fariz Məmmədov Silahlı Qüvvələrin Hərbi Akademiyası <i>“Odlu silah zədələrinin yaranma mexanizmləri”</i>	367
Kərim Kərimov Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Akademiyası <i>“Ümummilli Lider Heydər Əliyev Azərbaycan dövlətinin fövqəladə hallarla mübarizə sisteminin banisidir”</i>	371
Fidan Abıyeva DTX-nin Heydər Əliyev adına Akademiyası <i>“Nevrolinqvistika və Afaziya”</i>	374
Ziyafət Əliyeva DTX-nin Heydər Əliyev adına Akademiyası <i>“Hüquq psixologiyasının sistemi”</i>	377
Mehdi Bağırov Azərbaycan Turizm və Menecment Universiteti <i>“Azərbaycanda mehmanxana şəbəkələrinin müasir inkişaf tendensiyaları”</i>	381
Sevinc Əliyeva DTX-nin Heydər Əliyev adına Akademiyası <i>“Heydər Əliyev və Azərbaycanın milli iqtisadi inkişaf modeli”</i>	386

III. Texniki elmlər bölməsi

- Milli təhlükəsizlik və hərbi elmlər doktoru,
professor Elşən Həşimov,
Roman Məhərrəmov, Bəhrüz Hüseynov
Silahlı Qüvvələrin Hərbi Akademiyası**
*“Pilotsuz uçuş aparatları və
onlara qarşı mübarizə imkanları”*..... 391
- Professor Bayram İbrahimov, Könül Tahirova
Azərbaycan Texniki Universiteti
Silahlı Qüvvələrin Hərbi Akademiyası**
*“Çoxxidmətli telekommunikasiya şəbəkələrində
informasiyanın mühafizəsi sistemlərində steqanoqrafiya
üsullarının tədqiqi”*..... 394
- Professor Fəxrəddin Yusubov, Şəbnəm Həmidli
Azərbaycan Texniki Universiteti**
*“Ətraf mühitin çirkləndirilməsində avtomobil nəqliyyatının
təsirinin tədqiqi”*..... 397
- Tex.e.d., prof. Məqsəd Qocamanov
Bakı Dövlət Universiteti
İlqar Musayev
Azərkosmos ASC
Rəşad Tahirov
Silahlı Qüvvələrin Hərbi Akademiyası**
*“Coğrafi informasiya sistemi mühitində hərbi bölmə və
obyektlərin verilənlər bazasının hazırlanması”*..... 400
- F.r.e.n., dosent Akif Orucəliyev
DTX-nin Heydər Əliyev adına Akademiyası**
*“Kvant kompüterləri və onların yarada biləcəyi
kibertəhdid”*..... 402
- Tex.ü.f.d., dosent Elşən Sultanov, Ümid Əliyev
Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyası**
*“Gəmi yükqaldırıcı mexanizmlərin elektrik intiqalının tezlik
çeviricisi ilə idarə olunmasının üstünlükləri”*..... 405
- F.r.e.n. Rəfail Mehtiyev
Azərbaycan Texniki Universiteti
f.r.e.n. Ələkbər Mehdiyev
Azərbaycan Neft və Sənaye Universiteti**
*“Boyuna sürüşmə zamanı iki periodik dairəvi
dəlikli kompozit materialda çatlara əmələ gəlməsi”*..... 408

F.ü.f.d. Murad Cahangirov, p.ü.f.d. Xanlar Həşimov Azərbaycan Texniki Universiteti	
<i>“Qəbuledici və verici qurğular üçün monolit integral sxemlərin işlənməsi”</i>	412
F.r.e.n. Elçin Cəfərov DTX-nin Heydər Əliyev adına Akademiyası	
<i>“Disput dərslər interaktiv təlim metodu kimi”</i>	415
Azadə Tahirova Azərbaycan Texniki Universiteti	
<i>“Ali texniki məktəblərdə tətbiqi məsələlərin təkmilləşdirilməsi yolları”</i>	418
Ceyhun Aslanov Azərbaycan Texniki Universiteti	
<i>“Azərbaycan dəmir yolunda ilk dəfə olaraq dəyişən cərəyan elektrik lokomotivlərinin istismarı ilə yük daşımaları həcmının artmasının təhlili”</i>	421
Ceyhun Aslanov Azərbaycan Texniki Universiteti	
<i>“İlk dəfə olaraq asinxron tipli elektrik dartı mühərriklərinin sabit cərəyan lokomotivlərində tətbiqinin texniki üstünlükləri”</i>	425
Əliağa Sahibcanov Azərbaycan Milli Aviasiya Akademiyası	
<i>“Azərbaycan Milli Peyk Naviqasiya Sistemi”</i>	429
Fərid Süleymanov DTX-nin Heydər Əliyev adına Akademiyası	
<i>“Big Data və informasiya təhlükəsizliyi”</i>	432
Günay Əliyeva, Havaxanım Soltanova Azərbaycan Texniki Universiteti	
<i>“İqtisadi təhlükəsizlik: strukturu, formalaşma prosesi və problemləri”</i>	435
Murad Mənsurov DTX-nin Heydər Əliyev adına Akademiyası	
<i>“Videoinformasiyanın emalı texnologiyaları”</i>	439
Nigar Məmmədova DTX-nin Heydər Əliyev adına Akademiyası	
<i>“İnformasiya təhlükəsizliyi problemlərinin həllində sertifikatlaşdırmanın rolu”</i>	442

Qadir Qafarov Azərbaycan Texniki Universiteti <i>“Kompüterləşdirilmiş ultrasəs cihazlarının konstruksiya edilməsinin perspektivləri”</i>	445
Qadir Qafarov, Sahib Valehov Azərbaycan Texniki Universiteti <i>“Fiziki amillərin biosistemə təsiri”</i>	451
Natiq Paşa, Sara Səfiyeva Azərbaycan Texniki Universiteti <i>“Xəzər dənizinin ekoloji problemlərinə dəniz nəqliyyatının təsiri”</i>	456
Afaq Səlimova, Elgün Nağıyev Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyası <i>“Gəmi elektrik intiqallarının yumşaq işəburaxıcılar vasitəsilə işə salınmasının araşdırılması”</i>	460
Həbibulla Beydullayev, Səbinə Səfərova Azərbaycan Texniki Universiteti <i>“İşçi tezliyi təsadüfi yenidənköklənən (itty) siqnalların fəza parametrlərinin qiymətləndirilməsi”</i>	464
Emil Səmədov Silahlı Qüvvələrin Hərbi Akademiyası <i>“Atəşlə zərərvurmada yeni raket və artilleriya vasitələrinin tətbiqi xüsusiyyətlərinin təhlili”</i>	469
Bəxtiyar Gözəlov Silahlı Qüvvələrin Hərbi Akademiyası <i>“Mərkəzləşdirilmiş şəbəkə müharibəsi konsepsiyasına keçid şəraitində rem hissə və bölmələrinin strukturunun təkmilləşdirilməsi”</i>	470
Yaşar Kərimov Silahlı Qüvvələrin Hərbi Akademiyası <i>“Zirehli döyüş texnikalarına qarşı mübarizə: yeniliklər və inkişaf istiqamətləri”</i>	474
Sevinc Hüseynova, Natiq Paşa Azərbaycan Texniki Universiteti <i>“Qlobal iqlim dəyişikliyi – qlobal istiləşmə və elektromobillər”</i>	477
Füzuli Rəsulov Azərbaycan Texniki Universiteti <i>“Örtüklü töküklərin alınmasında kristallaşma prosesi”</i>	481

Kamil Sədili Azərbaycan Texniki Universiteti <i>“Cinayətkarların qarşısının alınmasında texnologiyanın rolu”</i>	485
Sevinc Əhmədova, Natiq Paşa Azərbaycan Texniki Universiteti <i>“Global istiləşmənin yaratdığı problemlər - Azərbaycanda gözlənen iqlim dəyişkənliyi”</i>	488
Ülkər Əlizadə DTX-nin Heydər Əliyev adına Akademiyası <i>“Süni intellektdə obrazların tanınması”</i>	493
Vüsal Katexliyev Silahlı Qüvvələrin Hərbi Akademiyası <i>“Qarşılıqlı fəaliyyətin təşkilində müasir texnologiyaların rolu”</i>	496
Azad Bayramov, Ramiz İmanov Silahlı Qüvvələrin Hərbi Akademiyası <i>“Hərbi təyinatlı səhra rabitə qovşağında rabitə vasitələrinin optimal yerləşdirilməsi”</i>	501
Nizami Şıxəliyev, Mövsüm Əliyev Azərbaycan Texniki Universiteti <i>“Ali texniki məktəblərdə tətbiqi məsələlərin həllində fənlərarası əlaqənin əhəmiyyəti”</i>	504
Təbriz Şəmiyev Azərbaycan Texniki Universiteti <i>“Dartılmaya və sıxılmaya müxtəlif müqavimət göstərən, başlanğıc gərginlikli çubuqların dayanıqlığı”</i>	507
Murad Rzayev Azərbaycan Texniki Universiteti <i>“Müasir dövrdə yaşıl enerjiden istifadə perspektivləri”</i>	510
Əliqismət Mehdiyev, Həbibulla Beydullayev Azərbaycan Texniki Universiteti <i>“Yüksək hərbi texnologiyanın gələcək lokal müharibələrdə rolu və inkişaf perspektivi”</i>	512
Müdafiə Mahmudov, Vəli Fətəliyev Azərbaycan Texniki Universiteti <i>“Müasir mühəndis mütəxəssislərinin hazırlığında İKT-nin rolu və yeri”</i>	516

Nicat Qarayev Azərbaycan Texniki Universiteti <i>“Özünə bənzər trafiklin yeni nəsil şəbəkələrində xidmət keyfiyyət parametrlərinin təyin edilməsi metodu”</i>	519
Könül Tahirova Silahlı Qüvvələrin Hərbi Akademiyası <i>“İnformasiyanın qorunması. Məlumatların steqanoqrafik üsulla gizlədilməsi”</i>	522
Yaşar Nəşibov, Azad Bayramov Silahlı Qüvvələrin Hərbi Akademiyası <i>“Rəqəmsal yüksəklik modeli, növləri və məlumat mənbələri”</i>	524
Lətif Məmmədov, İkrəm Babayev Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyası <i>“Gəmi buxar qazanında suyun səviyyəsinin avtomatik tənzim edilməsi sistemi”</i>	527
Elşən Sultanov, Samir Əhmədov Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyası <i>“Təzlik çeviriciləri ilə idarə olunan dəyişən cərəyan avar elektrik mühərrikləri”</i>	526
Mehriban Qasımova Azərbaycan Texniki Universiteti <i>“Maşınqayırmada innovasiyalar”</i>	534
Xəyalə Həsənlı Azərbaycan Texniki Universiteti <i>“Asinxron elektrik inteqallarının gərginliyinin tənzimlənməsinin effektivliyi”</i>	538
Elgün Abdıyev Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti <i>“Metal məmulatlarının paslanmadan qorunmasında səth qoruyucu örtükdən istifadə olunması metodunun rolu”</i>	541